

покарань правоохоронних органів.

Особливе значення для подолання корупції в Грузії мали заходи, спрямовані на ліквідацію виявів організованої злочинності на чолі з так званими «авторитетами» та «злочинцями у законі» (у службовій картотеці МВС Грузії наприкінці 2000-х років містились дані про 349 злочинців у законі, які діяли на території країни, що складало приблизно третину від усіх «авторитетів» пострадянського простору). З метою посилення боротьби з організованою злочинністю в Грузії запроваджено нове законодавство (Закон про боротьбу з організованою злочинністю та рекетом, Закон про боротьбу з тероризмом), розроблене з урахуванням досвіду США та Італії.

Таким чином, основними заходами з забезпечення захисту системи поліції та забезпечення стабільності її функціонування в інших країнах є прийняття загальних стандартів боротьби з корупцією в поліцейських підрозділах і службах, чітке визначення переліку видів діяльності, якими дозволено займатися працівникам поліції, посилення кримінальної відповідальності працівників у разі вчинення ними корупційних діянь з одночасним підвищенням рівня їх матеріального забезпечення, запровадження навчання слухачів відомчих навчальних закладів і працівників практичних підрозділів поліції з питань корупції та поведінки при спонуканні чи провокації до вчинення корупційних дій. Досвід іноземних країн у протидії зловживанням владою або службовим становищем та іншим корупційним проявам серед працівників поліції корупції може бути використаний в Україні.

Список використаних джерел:

1. Новаков О.С. Кримінологічна характеристика та профілактика злочинів, які вчиняються працівниками міліції у сфері службової діяльності: дисертація канд. юрид. наук: 12.00.08 / Національна академія внутрішніх справ України. - К., 2003.- 16 с.

2. Стеценко С. Г. Ткаченко О. В. Корупція в органах внутрішніх справ: проблеми протидії: монографія / С. Г. Стеценко, О. В. Ткаченко. – К. : Алерта, КНТ, Центр учбової літератури, 2008. – 168 с.

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗНИЩЕННЯМ, ПІДРОБКОЮ АБО ЗМІНОЮ НОМЕРІВ ВУЗЛІВ ТА АГРЕГАТИВ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ: КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИ

Макаренко М.М., здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ

Проблема особи злочинця все більше привертає до себе увагу вітчизняних та європейських, як юристів, так і психологів [1, с. 209]. Особа злочинця у кримінологічному вимірі являє собою сукупність соціально значимих властивостей, зв'язків і відносин, які характеризують людину, винну в порушенні кримінального закону, в поєднанні з неособистими умовами та обставинами, що впливають на злочинну поведінку [2].

Криміналістична характеристика особи злочинця має значення для успішного розкриття і розслідування злочинів, пов'язаних із знищенням, підробкою або зміною номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Для встановлення особи, винної у вчиненні злочину, необхідно:

- соціально-демографічна інформація про нього;
- знання його психологічних особливостей;
- мотиваційно-поведінкова спрямованість.

Потрібно відзначити, що у встановленні особи злочинця важливу роль відіграє інформаційна модель злочинця, типова для певного виду злочинів, що є складовою частиною криміналістичної характеристики даної групи злочинців.

Від того, наскільки повно вивчена особа злочинця (у процесі розслідування), нерідко залежить обґрунтоване вирішення таких питань, як правильна кваліфікація злочинного діяння, цілеспрямоване висунення слідчих та оперативно-розшукових версій, встановлення справжніх мотивів злочину, вибір найбільш ефективної тактики проведення негласних слідчих (розшукових) дій, виявлення конкретних причин і умов, що сприяли вчиненню злочину. Знання особистих якостей злочинця, в свою чергу, дозволяє слідчому встановити спосіб вчинення та приховування злочину, обстановку місця події, а також спрогнозувати поведінку суб'єкта злочину відповідно до різних слідчих ситуацій.

Слід відмітити, що незаконне заволодіння транспортними засобами відбуваються групами за попередньою змовою або організованими групами. Групи за попередньою

змовою, як правило, створюються для здійснення одного викрадення особами, що знаходяться в дружніх або родинних відносинах. Як правило, група складається з 2–3 чоловік [3, с.179].

Поділ ролей у групі за попередньою змовою не існує, але вже сформоване керівне ядро складається з найбільш активних і авторитетних членів групи. Як правило, його складають особи з максимально вираженими антисуспільними настановами. Однак більшість неформальних лідерів, так само як і безпосередніх виконавців, які входять у такі групи, не мають достатніх навичок скоєння незаконного заволодіння автотранспортом. Головне для них – одержання певних матеріальних благ, а також задоволення особистих і групових інтересів.

Враховуючи наявність ідентифікаційних номерів та індивідуальних ознак, використовувати викрадений автомобіль відкрито після крадіжки неможливо. Будь-який транспортний засіб, отриманий кримінальним шляхом, на деякий час поміщається в безпечне місце, яке і в спеціальній літературі, і в побуті отримало назву «відстійника». Відстійник може перебувати як в населеному пункті, де була здійснена крадіжка, так і за його межами, у тому числі в іншій, досить далекої області. Слід територіально виділити відстійники машин, розташовані в інших населених пунктах, і в місцевості, де була здійснена крадіжка. Останні представляє найбільший інтерес, оскільки ймовірність виявлення автомобіля підвищується.

Потрібно сказати про те, що нерідко способи злочинного знищення, підробки або зміни маркувальних позначень, що застосовуються злочинцями, часто можуть не відрізнитись від способів заводського виправлення помилково нанесених маркувальних позначень. Важко також ідентифікувати підроблення у випадку відновлення пошкоджених в процесі експлуатації ідентифікаційних маркувань автотранспортних засобів (що широко поширене в країнах Європи).

Ще однією важливою особливістю розслідування фактів підробки або знищення ідентифікаційних номерів транспортних засобів є усталена система злочинного «поділу праці». Її суть полягає в чіткому поділі кримінальних спеціальностей. Одні злочинні групи займаються викраденням, інші - транспортуванням, треті - зміною або знищенням ідентифікаційних позначень і обліково-реєстраційних та інших документів, четверті - збутом транспортних засобів [4, с. 21].

Узагальнення практики показує, що якість підробки або знищення ідентифікаційного номера транспортного засобу характеризується двома рівнями. При першому маркування змінюють грубо і примітивно. Така діяльність орієнтована на «вал», де прибуток безпосередньо залежить від кількості. Другий рівень характеризується роботою дуже високого класу. Як правило, в якості предмета такої діяльності виступають ідентифікаційні маркування сучасних елітних автомобілів, виявити перебиті номери у яких складно.

Сучасна практика вказує, що якість підробок і маскування слідів зовнішнього впливу на підроблені номерні маркування значно покращилась і в ряді випадків без використання спеціальних технічних засобів розпізнати це неможливо. Дана обставина вкрай ускладнює виявлення транспортних засобів з ознаками тривалої експлуатації, навіть у зареєстрованих в установленому порядку автомобілів.

Список використаних джерел:

1. Севрук В. Г. Деякі психологічні особливості осіб циганської національності, які вчиняють злочин / О. І. Козаченко, В. Г. Севрук // Юридична психологія та педагогіка : наук. журн. – К., 2012. – Вип. 2 (12). – С. 201–209.
2. Курс кримінології. Заг. частина. / За ред. О. М. Джузи. — К.: 2001. — 441 с.
3. Зелинский А. Ф. Криминология : учеб. пос. / А. Ф. Зелинский. – Х. : Рубикон, 2000. – 520 с.
4. Можаретто, И. Берегись: контрабанда / И. Можаретто // За рулем. – 2004. – № 5. – С. 21

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ПРИРОДА ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО УВ'ЯЗНЕНИХ ПІД ВАРТУ ТА ЗАСУДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

Охман О.В., здобувач кафедри кримінології та кримінально виконавчого права Національної академії внутрішніх справ

Аналіз нормативно-правових актів України з означеної тематики засвідчив, що правові засади (відкритого характеру) застосування до ув'язнених під варту та засуджених до позбавлення волі визначені в Законі України «Про попереднє ув'язнення» [1] та в ст. 106